

ПРОТОКОЛ

София, 07.11.2017 г.

от Обществено обсъждане

на проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия

Днес, 07.11.2017 г. от 10:00 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов и Ремзи Осман – член на Комисията.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитонова, Валентин Петков и Димитър Кочков, и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и Юлиан Стоянов – главен експерт в отдел "Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари" на дирекция "Електроенергетика и топлоенергетика" в КЕВР.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по протокол № 222/30.10.2017 г., т.1, за участие в общественото обсъждане на проекта на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-13-00-18/31.10. 2017 г. като заинтересовани лица са поканени Министерство на енергетиката, „Българска независима енергийна борса“ ЕАД, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД, „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, „Ей и Ес-ЗС Марица Изток 1“ ЕАД, „Контурглобал Марица Изток 3“ АД, „ТЕЦ Марица 3“ АД, „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, „ЧЕЗ Електро България“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, „Енерго-Про Мрежи“ АД, „Енерго-Про Продажби“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, „ЕСП Златни пясъци“ ООД, Омбудсман на Република България, Комисия за защита на потребителите, Конфедерация на независимите синдикати в България, Конфедерация на труда „Подкрепа“, Българска стопанска камара, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на търговците на електроенергия в България, Асоциация свободен енергиен пазар, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Българска браншова камара на енергетиците, Асоциация на топлофикационните дружества, Българска ветроенергийна асоциация, Българска фотоволтаична асоциация, Българска соларна асоциация, Асоциацията на производителите на екологична енергия,

Федерация на потребителите в България, БНА „Активни потребители“ и Гражданско движение „Днес“.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

КЕВР е спазила изискването на Наредбата и са поканени всички заинтересовани лица – организации, институции и граждански сдружения.

На общественото обсъждане присъстваха:

- г-н Николай Илиев – заместник-директор на дирекция „Финанси и бюджет“ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Венцислав Марков – ръководител управление в „Национална електрическа компания“ ЕАД;
- г-жа Зорница Генова – ръководител „Регулация“ в „ЧЕЗ Разпределение България“ АД;
- г-жа Мария Йовчева – ръководител дирекция в „ЧЕЗ Електро България“ АД;
- г-жа Илина Стефанова –ръководител „Регулация“ в „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД;
- г-н Пламен Стефанов –представител на „Енерго-Про Мрежи“ АД и председател на УС на „Енерго-Про Продажби“ АД;
- г-н Мартин Георгиев – председател на УС на Асоциация на търговците на електроенергия в България;
- г-н Константин Делисивков – изпълнителен директор на Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори;
- г-жа Миглена Русинова – председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация;
- г-н Велизар Киряков – председател на Асоциацията на производителите на екологична енергия;
- адв. Илия Грозданов – „Калиакра Уинд Пауър“ АД;
- г-жа Мария Кръстева – председател на УС на Асоциация свободен енергиен пазар.

Министерство на енергетиката, „Българска независима енергийна борса“ ЕАД, „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД, „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, „Ей и Ес-ЗС Марица Изток 1“ ЕАД, „Контурглобал Марица Изток 3“ АД, „ТЕЦ Марица 3“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, „ЕСП Златни пясъци“ ООД, Омбудсман на Република България, Комисия за защита на потребителите, Конфедерация на независимите синдикати в България, Конфедерация на труда „Подкрепа“, Българска стопанска камара, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска браншова камара на енергетиците, Асоциация на топлофикационните дружества, Българска ветроенергийна асоциация, Българска соларна асоциация, Федерация на потребителите в България, БНА „Активни потребители“ и Гражданско движение „Днес“ не изпращат свои представители, които да вземат отношение по разглеждания проект.

На общественото обсъждане присъстваха и:

- г-н Ичко Рачев – управител на „Нелбо Инженеринг“ АД;
- г-н Васил Петев – НС „Екоенергия“.

На интернет страницата на Комисията е публикуван проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия, изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Юлиан Стоянов, Румяна Цветкова, Петя Андонова, Радостина Методиева и Радослав Райков.

Председателят доц. д-р Иван Н. Иванов откри общественото обсъждане.

Н. Илиев – „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Системният оператор участва активно в процеса на промяна на Правилата. В тази си своя дейност той се постара основно да вземе участие дотолкова, доколкото неговите ангажименти включват известни промени в процедури, особено в новия сегмент, който се очаква съвсем скоро да въведе, въвеждането в търговията в рамките на деня. В това си качество на оператор на електроенергийния пазар, ние сме дали нашите забележки. Считам, че до голяма степен те са отразени. Повечето ни забележки са били по отношение на самата организация, на рационалността на нейното управление. Считам, че Комисията до голяма степен е отразила нашите забележки и се надявам, че Правилата ще спомогнат за въвеждането на този следващ сегмент на пазара.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, г-н Илиев. Използвам Вашето изказване да съобщя, че с решение на Комисията от 30.10.2017 г. КЕВР определи 14-дневен срок за представяне на становища по проекта на Правилата за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия. Имайте предвид, че срокът тече от провеждането на обществено обсъждане и апелирам към всички, независимо дали ще вземат думата за изказване в днешния ден или просто имат становище, че разполагат с тази възможност в рамките на 14-дневния срок, определен от Комисията.

В. Марков – Национална електрическа компания“ ЕАД:

Запознахме се с проекта за изменение на Правилата за търговия и подкрепяме въвеждането на пазара в рамките на деня като нов сегмент и нужен за пазара. Но също така смятаме, че въвеждането на този пазар трябва да е съчетано с принципите на работа на енергийния пазар в страната. Кое ни притеснява в промените, които са направени? Координаторите на балансиращи групи са определени като търговски участник в новите Правила, което дава право (доколкото разбираме) на координаторите на комбинирани и балансиращи групи да регистрират графици на борсовия пазар в рамките на деня. Тоест те регистрират график както към обществения доставчик (или крайните снабдители са за ВЕИ-та, които имат все още нетно специфично производство), така и към борсовия пазар в рамките на деня. Това дава възможност една и съща енергия да бъде търгувана и на двата пазара, според нас, защото ако получават излишъци от пазара за нетно специфично производство, т.е. регулирания пазар, ще могат да чистят тези небаланси в пазара в рамките на деня, той като общият сетълмент, който се изготвя, накрая на групата, а не по видове производство, т.е. със и без нетно специфично производство. Това ще дава възможност, тъй като на регулирания пазар изкупуването е по електромер, на свободния е по график, една и съща енергия да бъде продавана два пъти. Така че ние смятаме, че комбинирани и балансиращи групи трябва да участват с отделна регистрация и отделен участник на борсовия пазар само за тези, които са надхвърлили нетното специфично производство, за да не става преплитане между двата вида начини на изкупуване на ВЕИ производителите. Това ни е основното притеснение и към него ще бъде насочено най-вече становището, което ще дадем, по отношение на промените в Правилата.

Имаме и някои други по-дребни забележки. Примерно в удостоверението за липса на задължения е даден двудневен срок след запитване към стария доставчик на електрическа енергия. Предлагаме да бъде двудневен период след получаване, тъй като от изпращането до получаването може да минат тези две дни и да няма време да се издаде това удостоверение, а тук има мълчаливо съгласие за липса на задължения, което ще опорочи пазара. И други забележки, ще ги представим в официалното становище.

З. Генова - „ЧЕЗ Разпределение България“ АД:

Запознахме се с проекта на Правила за търговия. На първо място бихме искали да приветстваме усилията на Комисията да направи така необходимите промени в Правилата, свързани както с въвеждането на пазара в рамките на деня, така и да се допълнят разпоредбите относно промяната на доставчика. Представеният проект дава отговор на значителна част от констатираните в практиката проблеми до момента, което вярваме, е едно добро начало за дискусия. Оценяваме положително факта, че Комисията е приела част от предложенията на разпределителните дружества, които в качеството си на администратори на процедурата по смяна на доставчик най-често се сблъскваха с разнообразни казуси. В проекта са представени промени в почти всички глави. Ние ще представим детайлно становище и допълнителни предложения. Сега бих искала само да обърна внимание на няколко момента.

Първият е относно въвеждането на пазара в рамките на деня. Забелязва се, че изцяло се делегират права на независимия преносен оператор, на ЕСО ЕАД. Липсват предложения и изобщо яснота какви ще са задълженията на операторите на разпределителни мрежи относно предоставянето на измерени данни за целите на пазара в рамките на деня. Смятаме, че това трябва да се доразвие.

По отношение на електронния обмен на данни и в частност чл. 81, забелязваме, че предложението, което нашето разпределително дружество е дало, не е прието с мотива, че спецификата на единния протокол за комуникация следва да се разпише в инструкция на независимия преносен оператор, която да бъде приложение към договора между ЕСО ЕАД и ЕРП-та. Тук обаче става въпрос за отношение не между ЕСО ЕАД и ЕРП-та, а между ЕРП-та и търговците. Става въпрос за обслужването на клиенти, които са излезли на свободния пазар, за обмена на данни. Те не се изчерпват само с данни за електрическата енергия от почасовите профили, а и много други.

По отношение на влизането в сила на промените, някои от разпоредбите изискват технологични промени. Съответно ще бъде необходимо малко по-дълъг срок да се въведе. Затова предлагаме, примерно по отношение на чл. 87, да се даде два месеца, така че засегнатите лица да могат да приведат фактическото положение в съответствие с нормативната уредба.

По отношение на чл. 31, ал. 4, чл. 102а, което е новото правило при смяна на собственик или ползвател на свободен пазар, предлагаме за тези два члена да се предвиди, че те ще влязат в сила, примерно, от първо число на месеца, следващ приемането на Правилата. Така ще има възможност всички да имат техническа възможност и да изпълнят предвидените разпоредби.

Детайлните си предложения ще представим в 14-дневния срок.

М. Йовчева – „ЧЕЗ Електро България“ АД:

Преди всичко бих искала да благодаря за възможността да изразим и ние нашето становище. В хода на предварителната дейност на Комисията и на специално създадената работна група ние изразихме становище и със задоволство отбелязваме, че доста от нашите предложения са приети. В посочения от председателя срок ще представим детайлно становище, но има два проблема, на които бих искала да заостря вниманието ви и които представляват ключови проблеми за крайните снабдители и доставчиците от последна инстанция според нас. Това преди всичко е текстът на чл. 93, ал. 3. Новото допълнение, което дава възможност на операторите да прилагат методики за изчисление на стандартните товари профили, но разпоредбата е предвидена като диспозитивна, а не императивна. Според нас това ще създаде различни практики между различните оператори на мрежата и предлагаме текстът да стане императивен.

Вторият ключов проблем, който забелязахме в проекта, който е публикуван за обществено обсъждане, са текстовете на чл. 102, промененият текст, и от отпадането на ал. 5 на чл. 104. Отпадането на детайлно разписаната процедура за уреждане на отношенията между клиентите и стария им доставчик в случаите, когато става въпрос за

т.н. приключвателни последни фактури, според нас ще доведе до множество злоупотреби от страна на недобросъвестни клиенти.

По отношение на доставчиците от последна инстанция и крайните снабдители, възможността за бързо извънсъдебно разрешаване на подобни спорове напълно липсват, поради което ние смятаме, че в случай че Комисията не преосмисли мнението си да отпадне възможността за преустановяване на захранването, поне да бъде дадена възможност клиентите да бъдат задължени да предоставят обезпечение към крайния снабдител или доставчик от последна инстанция за тези последни приключвателни фактури.

Ще представим мотиви по повод на тези предложения в срок.

И. Стефанова - „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД:

От наша страна също забелязваме със задоволство планираните промени в Правилата. Считаме за наложително въвеждането на интрадей маркет условия и текстове, като едновременно с това се използва от Комисията случая да бъдат нанесени и други промени, които в практиката са дали вече сигнал, че затрудняват както мрежовите оператори, така и всички останали участници на пазара на електрическа енергия. Считаме, че вървейки към все по-масов пазар и увеличаването на броя на смените на доставчиците във всеки следващ месец, би трябвало да доведе до олекотяване на Правилата и по-бързи автоматизирани процедури. В тази връзка се радваме, че голяма част то нашите предложения са взети под внимание. Бих желала да обърна внимание на някои текстовете, които считаме, че все още могат да бъдат допълнително прецизирани.

На първо място забелязваме, че в чл. 25 е добавена нова ал. 3, която визира отговорността на разпределителните мрежови оператори към преносния оператор в случай на корекции, извършвани впоследствие първоначалното предаване на данни. Желаям тези текстове да бъдат прецизирани, тъй като всички знаем, че такива корекции в данните са неизбежни, те са предвидени да бъдат. Комисията няколко пъти отхвърли нашето предложение за въвеждането на вторичен сетълменти. Каква точно ще бъде отговорността и как ще бъдат уредени взаимоотношенията ни с ЕСО ЕАД във връзка с твърдени от него допълнителни разходи? Според нас би създавало проблеми, ако текстът не бъде прецизиран, така че искаме още малко дискусия по тази тема във връзка с тези договори, които Комисията предвижда да бъдат сключени между двата оператора.

Във връзка с отпадането на възможността предходен доставчик да иска преустановяване на захранването на клиент, промените в чл. 102 и чл. 104, намираме това за един добър подход, в случай че наистина бъде помислено и предвидено такива клиенти, които напускат стария си доставчик, да не оставят една последна неплатена фактура накрая, т.е. считаме, че предложението, което колегите от ЧЕЗ дават, за въвеждането на някакво гаранционно обезпечение е един добър изход от ситуацията с оглед на намаляване на риска на пазара и отворените задължения.

По отношение на отпадането на удостоверението за липса на задължение, т.е. мълчаливото съгласие на търговеца, предлагаме в текста на чл. 102, ал. 3 „и“ да отпадне. Да остане само „или“, т.е. да стане по-ясно, че или предоставя такова удостоверение, или не възразява този търговец. Пак казвам, с оглед автоматизиране по-бързо водене не този тип процедури.

Имахме предложения във връзка с промяната на чл. 29, които не са възприети от Комисията, но отново искам и ще дадем становище на ЕВН и предложение за тези текстове. Обръщаме внимание, че разпределителните дружества не заплащат мрежовите услуги на преносния оператор. Те единствено събират и превеждат сумите. Знаете, че специално за достъпа на ВЕИ имаме спорове помежду си. Ще предложим прецизиране на този текст с оглед възможността преносният оператор сам да събира тези задължения. В

случай че това не бъде възприето, поне Комисията да предвиди, че ние единствено само събираме и превеждаме, а не заплащаме наши собствени задължения към преноса.

Това са най-общо нашите бележки. Ще дадем по-детайлни писмени предложения в указания от Вас срок.

П. Стефанов - „Енерго-Про Мрежи“ АД и „Енерго-Про Продажби“ АД:

Считаме, че работната група е успяла от цели 147 страници предложения да предложи един наистина добър и стегнат проект за обществено обсъждане. Разбира се, приветстваме и ние въвеждането на пазара в рамките на деня и тук идва апелът ми към всички участници на пазара, не само към Комисията, да не спираме дотук, а наистина да продължим да работим и към техническата подготовка за включване на производители от БЕИ и трансграничния обмен в този пазар, защото само тогава наистина той ще стане ликвиден и така ще заработи в цялост. Отчитаме, че предложеният проект намира решение на доста от проблемите, натрупали се в практиката, особено при по-малките клиенти, работата на клиенти със стандартизирани товари профили.

Ще внесем нашето детайлно писмено становище. Бих искал да обърна внимание на двата основни наши коментара. Първият е по чл. 94. В момента прилаганият начин на работа със стандартизираните товари профили допуска, особено в периодите на смяна на сезоните, отклонение на прогнозите на стандартизираните товари профили спрямо реалния енергиен баланс на системния оператор. Считаме, че Правилата за търговия трябва да дадат възможност на мрежовите оператори да работят към решаване на този проблем и максималното приближаване на прогнозите на стандартизираните товари профили към реалния енергиен баланс. В тази връзка ще предложим прецизиране на текста на чл. 94, който максимално се доближава до предложението на колегите от ЕВН, с което да постигнем уеднаквяване на практиката в трите мрежови оператора.

Вторият ни основен коментар е по чл. 104г във връзка с отпадане на правото за прекъсване от стария доставчик. Както казаха колегите, дори това да бъде прието, тогава крайните снабдители и ДПИ остават леко незащитени по отношение на техни вземания, тъй като те нито имат право да уредят договорите си и да поискат гаранционно обезпечение, нито имат правото да прекъснат. В тази връзка ще предложим, ако отпадне този текст, Комисията да предвиди в Правилата право за крайните снабдители и за ДПИ, също както и търговците на свободния пазар, да изискват такова гаранционно обезпечение при необходимост.

Ще внесем в срок нашето детайлно становище.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, г-н Стефанов. Преди да дам следващата дума, да Ви поздравя с раждането на третото Ви дете, Вашата дъщеричка с хубавото име Елена!

М. Георгиев – Асоциация на търговците на електроенергия в България:

Аз също като повечето от колегите бих искал в началото да приветствам усилията и резултатните мерки на Комисията в процеса на либерализацията на пазара, както и значителното подобряване на диалогичността на Комисията с търговските участници. Ние, разбира се, ще предоставим детайлно писмено становище в установения срок, но сега бих искал да използвам възможността да обърна внимание на някои от наши основни коментари.

Първият от тях е, че проектът на Правилата за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия значително увеличи правомощията на „Българска независима енергийна борса“ ЕАД и разширяване на термина борсова търговия, включително пазара на двустранни договори, което е в противоречие с установените стандарти и добри практики на развитите пазарите, към които се стремим. Съгласно приетата в енергийните пазари терминология, под борсов пазар се има предвид

само пазарът ден напред, при който неговият оператор определя клирингова цена на основа на пресичане на криви на търсене и предлагане. Не смятаме, че администриране на пазара на двустранни договори трябва да бъде квалифициран като борсова търговия. В тази връзка бих искал да използвам възможността и още веднъж да изразя мнението на АТЕБ относно наскоро анонсираната планирана промяна в ЗЕ, която предвижда всички лицензирани производители на електрическа енергия да продават само през борсата. Ние от АТЕБ не смятаме, че такава мярка ще доведе до увеличаване на ликвидността и до подобряване на работата на пазара. Не случайно той се нарича свободен пазар. Свободен значи свобода да търгуваш и въвеждането му беше с основна цел да се избегне монопол и модел с единствен продавач. При връщане отново през търговия през борсата, реално в малко по-друга форма се връща моделът на единствен продавач, което ще бъде борсата вместо НЕК ЕАД, което беше историческият вариант. Знаем, че единствената страна в Европа с подобен модел е Румъния, която в експертните среди не се характеризира като страна с много добре работещ пазарен модел. Не случайно и в началото на годината в Румъния се наблюдаваха фалити на 5 или 6 доставчика на електрическа енергия. Основната причина според нас е лошата и неефективна работа на пазара там, което е породен точно от тази централизация през платформите на ОРСОМ и тяхната борса, и съответната експозиция на тези доставчици към пазара ден напред, където цената е доста волативна, както знаем. През януари имаше сериозно застудяване, много високи цени, което доведе до фалита на тези търговци, тъй като те бяха успели предварително да си купят енергия, която да доставят на своите клиенти. Нашето мнение е, че усилията трябва да бъдат в посока увеличаване, дори допълнително, на свободата за търговия и инструментите за търговия, разбира се в условията на строг пазарен надзор, за да се избяга от пазарни злоупотреби.

Във връзка с пазара в рамките на деня, също както Енерго-Про, ние смятаме, че за да работи ефективно, е необходимо в него да могат да участват и производителите от ВЕИ, както и на интрадей база да може да се разпределят преносни трансгранични капацитети. Тези две мерки ще помогнат значително да се увеличи ликвидността на пазара, тъй като ще се увеличат източниците на предлагане на енергия - дали ще бъде вносна от чужди производители, дали ще бъде от производител от ВЕИ. Нещо което подкрепяме силно, е създаването на единен стандарт за обмен на данни между операторите на електроразпределителни мрежи и търговците. Това нещо липсва засега, обсъждали сме го неведнъж. Радваме се, че е намерено решение.

Имаме известни притеснения от текстовете на чл. 102 и чл. 104, че некоректни потребители на електрическа енергия биха могли да се възползват и да не си платят всички задължения към своите последни доставчици и предишни доставчици.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря, Вие ще представите писмено становище.

К. Делисивков – Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Наистина общественото обсъждане на ПТЕЕ съвпада тази година и с Деня на металурга. Ако се върнем 13 г. назад, трябва да сме наясно, че именно голямата индустрия и металургията отвориха свободния пазар, така че Ви поздравявам, че сте избрали тази дата. Всички колеги около тази маса можем да поздравим металургията като един устойчив партньор на българската енергетика както с базовите си товари, така и с индустриалното потребление, което трябва да засилва своя процент в общото енергийно потребление на страната.

Конкретно по Правилата, ние обсъждаме с нашите членове проект на становище и ще бъде внесено в 14-дневния срок. Аз ще засегна някои принципи въпроси, които са важни като цяло и трябва да бъдат обсъдени с всички пазарни участници. Конкретно нас

ни притеснява изключително това, че има вероятност да се въведат допълнителни гаранционни обезпечения. Ние видяхме, че този пазар 13 години функционира без такива обезпечения. За индустрията това само ще увеличи транзакционните разходи. Имаме дълъг опит в оперирането на пазара и според нас към момента действа механизъм, който е работещ. Както знаете, голяма част от лицензираните търговци имат много по-малка инфраструктура и персонал, отколкото големите предприятия в страната. Тоест ние трябва да искаме насрещно обезпечение за месец напред за доставка от търговците. По този въпрос е хубаво да се помисли пак как ще бъде разрешен. Хубаво е механизмът да е работещ и да не вкарва допълнителен риск и за търговците, опериращи с голямо портфолио от крайни клиенти, включително големи консуматори, но и по-малки такива, излезли и правещи миграцията между сегментите.

Другият принципен въпрос, засегнат и от преждеговорившите, това е дебатът за ... Ние дълги години имахме дебат - каква част трябва да е свободен и каква част трябва да е регулиран пазар. Сега актуалният дебат е каква част трябва да е организиран и каква част трябва да е неорганизиран пазар. АТЕБ дават такъв сигнал, че е хубаво да оценим какви са рисковете и ползите именно от акцентирание върху организиран и неорганизиран пазар. Знаем, че свободният пазар има различни импликации в различните държави-членки. В контекста на това, че предстои пазарно обединение в един обзрим период, ние трябва да сме готови, регулаторът трябва да се готви най-вече за това, че в един момент може да се окаже, че конкуренцията между различни борсови оператори може да доведе до изместване на центъра встрани от България. И тук операторът, стигам до заключителната част на моето изказване, трябва да работи по мониторинга и контрола върху пазара. Това, което се вижда в предложените промени на ПТЕЕ, е именно че част от конкретни разпоредби, които са част от договорите, се вкарват без да са императивни в Правилата и ние ще ги изброим. Но също така, що се касае до Глава Мониторинг и контрол, не се отчита ясното разграничение и йерархия между КЕВР, ЕСО ЕАД и „Българска независима енергийна борса“ ЕАД. А ние виждаме и нашия опит през последните 15 г. показва, а и перспективите за изцяло приключване с регулирания сегмент, показва, че регулаторът ще има все по-голяма нужда да има изяснени правомощия по мониторинг, контрол и механизъм, който да е работещ в обзрими срокове – 6 месеца, 4 месеца, 5 месеца, тъй като нарушенията и импликациите на РЕМИТ трябва да бъдат въведени в национално законодателство и приложени в подзаконовите нормативни актове. Конкретно това е нашата препоръка, да помислим по тези принципни въпроси, защото е важно да се оцени тяхното въздействие върху пазара и потенциалния риск, който може да бъде вкаран в пазара.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Вие засегнахте принципни въпроси, които не са в конкретика, но те наистина са много важни. Надявам се да получим и становище.

В. Киряков - Асоциацията на производителите на екологична енергия:

Учудващо е, но ние нямаме забележки. Приветстваме така направените промени. Имам само една реплика към АТЕБ, които говорят за по-голяма ликвидност на пазара и започват отзад напред. Започват от ВЕИ-та, като забравят АЕЦ, Марица Изток 1 и 3, и когенерациите, така че предлагам на всички, които искат по-голяма ликвидност на пазара, да започват от най-голямото към по-малкото, а да не започват отзад напред.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря за краткото изказване, макар че се съдържаше нещо важно. Може би Вие все пак ще си представите писменото становище, въпреки че одобрявате проекта?

М. Кръстева - Асоциация свободен енергиен пазар:

Ние вече сме входирали нашето официално становище, но искам да представя няколко точки тук накратко, като ще подкрепим повече от изказванията на колегите, което се надяваме все пак да е сигнал до Комисията, че така сме обединени в доста от позициите си. На първо място приветстваме Вашите усилия за въвеждането на интрадей пазар, но възразяваме срещу добавянето на нова т. 4 в ал. 3 на чл. 15, който допуска доставчик от последна инстанция да участва на борсата. Според нас не трябва да се смесва регулираният и свободният пазар. От друга страна АСЕ (Асоциация свободен енергиен пазар) очаква все по-голямо разширяване на либерализирания пазар и затова настояваме за отпадане на изискването на нотариална заверка за да могат да се включат по-лесно малките потребители. Другите две точки, които бих искала да представя е че считаме за неподходящо всички интрадей сделки да минават през платформата на „Българска независима енергийна борса“ и възразяваме срещу предложените промени в чл. 104 г и отпадане на ал. 5, според която предишният доставчик може да поиска от оператора на мрежата преустановяване на електроенергията до клиента задължения, защото смятаме, че това само ще увеличи нелоялните търговски практики в сектора. Това е, може да разгледате подробно нашето официално становище. Благодаря Ви за възможността.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Отиваме към адв. Илия Грозданов, който ще представи становището на „Калиакра Уинд Пауър“ АД.

И. Грозданов - „Калиакра Уинд Пауър“ АД.

Г-н Петков ме помоли да взема думата от негово име, който се извинява, че не може да присъства лично с една молба от името на „Калиакра Уинд Пауър“ АД, въвеждането на настоящите проблеми да бъде решен един от сериозните проблеми, който беше създаден с Правилата от 2014 г., а именно изискването възобновяеми енергийни източници, в частност вятър да прогнозира производството за „ден и повече напред“, което според „Калиакра Уинд Пауър“ АД е възможно с въвеждането на интрадей пазара. Според г-н Петков това изискване е обективно невъзможно. Аз смятам, че и колегите в настоящата зала са съгласни с това становище. Проблем, който може да бъде решен с настоящите промени и „Калиакра Уинд Пауър“ АД настоява той да бъде адресиран, конкретни предложения за промени в текстове ще предложим в писмено становище в срок.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Вие също можете да представите писмено становище от името на „Калиакра Уинд Пауър“ АД.

Уважаеми колеги, с изказването на г-н Грозданов беше изчерпан списъкът на изявилите желания за вземане на думата, но виждам, че има още един записан участник. Ще прочета името му - г-н Ичко Рачев – управител на „Нелбо Инженеринг“ ООД.

И. Рачев – управител на „Нелбо Инженеринг“ ООД:

Искам да обърна особено внимание върху мониторинга и контрола от страна на ДКЕВР по отношение на качеството на доставяната електрическа енергия до краен консуматор или преди всичко на дребно. Редица са случаите, в които действително енергията не отговаря като качество по отношение на параметри. В този случай, ние с Вас г-н Иванов сме спорили и Вие сте представили официалното си становище. Ние сме против това да се делегират права за санкции от страна на ДКЕВР към доставчика или към оператора или към разпределителното дружество. Ние ще Ви представим писмено становище, с което искаме да влезе така наречената цена на некачествена енергия. По този повод ние считаме, че търговецът няма да бъде виновен затова че да кажем, че напрежението не е достатъчно или е повече, а всъщност ще бъде виновен кой –

електроразпределителното дружество. Кой трябва да отнесе санкцията и защо трябва да правим така, че виждате ли, да създаваме условия за възможност за корупция. Благодаря, писмено становище ще предложим по този въпрос и писмено ще Ви изпратим и ще Ви дадем техническите устройства, които нашата фирма вече е направила за дистанционен контрол на качеството на електрическа енергия, което ще въведе малко по-голям ред в условията на снабдяването на електрическа енергия.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Рачев, да, на една от последните кръгли маси аз поне знам Вашата позиция, но искам и да я включим и в писмен вид. Колеги, има ли някой, който желае да вземе думата за кратко изказване?

В. Петев – НС „Екоенергия“:

Само няколко забележки, иначе ще представим както винаги своето становище в законоустановения срок. Радвам се, че Комисията не приема предложенията на електроразпределителните дружества за чл. 88 за въвеждане на морално и технически остарели стандарти за обмен на информация, както и дава срок за тяхното утвърждаване. Такъв стандарт на територията на ЕС действа от 3 години. Той е задължителен за всички участници на пазара, ние многократно сме го споменавали, ще го обясним подробно в нашето становище. Надяваме се да бъде приет този стандарт, а не предлаганият от ЕРП-тата остарял стандарт. Предлагаме също гратисен период, който този стандарт да бъде внедрен за всички участници, за да могат да бъдат, информацията да протича безпроблемно, тъй като без преходен период не мисля, че ще може да се случи това нещо. Също подкрепям останалите изказвания, които са негативно настроени към организиране на пазара в рамките на деня да се случва единствено само на БНЕБ. Това първо ще създаде не просто значително централизация, ще оскъпи значително цената за търговия с енергия особено за малките участници, не само ВЕИ-та, но и производители или малки клиенти, които иначе биха могли да се снабдяват не през борсата. В никакъв случай това няма да доведе до по-висока прозрачност на пазара, тъй като и в момента Европейските регламенти са достатъчно ясни и ако те се спазват от борсата, независимия преносен оператор както и от Комисията, то прозрачност би трябвало да има и в момента, т.е. борсата не е по-прозрачна. Ние се обадихме януари тази година, особено август месец тази година, че манипулации могат да бъдат правени дори при спазване на правилата им. С нетърпение вероятно всички очакваме промяната в ЗЕ, за да може ВЕИ-тата да са част от пазара ден напред или пазара в рамките на деня. Вероятно тогава ще има нови промени в Правилата. Аз искам да обърна внимание, че все още няма достатъчно санкции в правомощията на Комисията, както операторът на пазарната зона Независим преносен оператор при нарушаване на правилата на търговия. Вече има достатъчно практика, достатъчно прецеденти, но още не съм чул някой да е бил наказан за неизпълнение на тези правила.

Доц. д-р И. Н. Иванов: Благодаря Ви, г-н Петев. Отново отправям въпрос. Не виждам други, които да... Съвсем кратко, г-н Делисивков.

К. Делисивков – Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори:

Има още един аспект и въпрос, който е принципен и трябва да бъде поставен днес, защото ние го срещаме, срещаме предизвикателства както в сектор „Природен газ“, така и в електроенергийния сектор, а то е именно до каква степен регулаторът трябва да делегира правомощия на лицензиантите да съставят инструкции и вътрешни правила за работа и други правила и какви са контролните правомощия и съгласувателните правомощия на регулатора по делегираните права за лицензиантите. Ето тук беше споменато и за... от

ЕРП-тата имаше такъв пример, ако погледнем Правилата за търговия с електрическа енергия, имаме за борсата, БНЕБ може да създава вътрешни правила за работа на всеки един от сегментите, приема и решава за договорите с маркет мейкърите за всеки един от сегментите, както и предлага и утвърждава такси за транзакциите, т.е. това е като един от примерите за делегирано право на лицензиант да решава за правила на пазара под нормативна рамка под правилата за търговия с електрическа енергия. И тук, това което искам да кажа е, че трябва регулаторът да прецени до каква степен дава свобода за лицензиантите да съставят такъв вид инструкции и правила. Същият проблем имаме и с преноса на природен газ. Вие знаете отпреди два месеца, където независимият преносен оператор също с тази методика предлага разпределение на разходи и тук трябва да се помисли какво и как регулаторът по-активно участва с контролни мониторингови правомощия.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Делисивков. Аз си записах, може да го включите във Ваше писмено становище. Колеги, изчерпахме разискванията по общественото обсъждане. При това положение...

С. Тодорова:

Може ли...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Да, разбира се, аз исках да дам даже първо думата на работната група, след това на... При това положение, давам думата на работната група, желаят ли да кажат нещо по повод на направените изказвания.

П. Младеновски:

Няма да се спирам подробно на всичко казано дотук, само ще маркирам основните неща, които явно притесняват повечето от пазарните участници, като няма да коментирам засегнатата от „АТЕБ“ (Асоциация на търговците на електроенергия в България) промяна в Закона на енергетиката, нито засегнатото от г-н Рачев контрол върху качеството на електрическата енергия, тъй като те не са елемент на Правилата за търговия. Ще започна отзад напред относно изразеното становище от г-н Делисивков за твърде много права, които са дадени на лицензиантите да изготвят свои правила - това е само привидно. Имахме много срещи, както с Асоциацията на търговците, така и с други пазарни участници относно това тяхно притеснение, но както казах то е привидно, тъй като то е дадено с оглед по-голяма оперативност и гъвкавост на самата борса или електроенергийния системен оператор, като Комисията си е запазила правото при сигнал както и може и да се самосезира да дава сигнал за промяна на тези документи, които са задължителни за лицензианта. Беше изразено притеснение от пазарните участници относно отмяната на правото на стар доставчик да поиска прекъсване на електроенергия. Ние в работната група иммахме доста дебати относно това, но в крайна сметка надделя мнението на юристите, които твърдят, че посочената разпоредба е в противоречие с разпоредба в ЗЕ и няма как правилата за търговия да противоречат на ЗЕ. В тази връзка са посочени допълнителни права на търговците, които могат евентуално да възразят и да откажат удостоверение за липса на задължение, но все пак следва да имате предвид, че Правилата не могат да уредят всяка специфика, всеки детайл на пазара, а тези детайли би следвало да бъдат уредени както в договорите на търговците с клиентите, така и в Общите условия на крайните снабдители и съответно от доставчиците от последна инстанция. Толкова за възможността за прекъсване. Относно вторичния сетълмент, много от въпросите са поставени при предходни изменения на правилата относно вторичния сетълмент, поставен като въпрос от ИВН. Още тогава беше казано от „ЕСО“ ЕАД, че

няма как този вторичен сетълмент да се прави, тъй като първо няма техническа възможност. То техническа възможност съществува, но трябва да се променят всички цени по веригата при един такъв вторичен сетълмент, като трябва да се промени вече заплатени разходи за небаланси и т.н., така че това ще създаде повече проблеми, отколкото ще реши някакви такива. Относно притеснението на ИВН за допълнителните разходи за разпоредбата, която гласи, че при грешни данни за договорите за допълнителните разходи на „ЕСО“ ЕАД считаме, че това действително е пропуск на работната група и в тези договори трябва отговорността да е двупосочна – както на електроразпределителните дружества към „ЕСО“ ЕАД, така и на „ЕСО“ ЕАД към електроразпределителните дружества. Относно за чл. 29 за цената за достъп на ВЕИ производителите това, което казахте пак няма как всички детайли да се уредят в Правилата за търговия, би следвало да са уредени в подписания двустранен договор между „ЕСО“ ЕАД и електроразпределителните дружества. Относно протокола, действително ние се опитваме през цялото време да, следвайки европейската практика как изглеждат Правилата за търговия, да ги разтоварим от ненужни и допълнителни детайли и смятаме, че детайлното разписване на протокола за комуникация между електроразпределителните дружества и търговците, не му е мястото в Правилата. Идеята „ЕСО“ ЕАД да координира просто на трите електроразпределителни дружества, четирите електроразпределителни дружества, за да се постигне такъв единен протокол, тази разпоредба е стара действително, но за първи път сега сме поставили краен срок, в който това трябва да се случи, тъй като до момента след като нямаше срок, нищо не се случваше. Относно изразеното от г-н М. Георгиев притеснение, че интрадей пазарът се случва само през борсата и че ВЕИ-тата нямат право да участват до достигане на нетното специфично производство, действително е прав, но предложеният вариант е съобразен с факта, че в България съществува хибриден модел както регулиран, така и свободен пазар и мнението на работната група е, че няма как при наличието на регулиран пазар тези ВЕИ-та участвайки на интрадей пазара като елемент на свободния пазар реално ще продават една и съща енергия два пъти, каквото и притеснение изрази г-н В. Марков от НЕК. Така че това е един преходен период, в който производителите от възобновяеми източници ще участват само след достигане на нетното си специфично производство след готвените промени в закона и създаването на условия за пълна либерализация на пазара на изхода. Тогава вече действително ВЕИ-тата ще участват на този сегмент на пазара, тъй като както знаем той е създаден за тях. Относно притесненията на някои от изразилите становище, защо интрадей пазарът ще се осъществява само единствено през платформите на БНЕБ, това също е временна мярка. Аз не виждам проблем, тъй като реално платформата за интрадей на БНЕБ е тип кьнтиниъс трейдинг - именно предлагане на оферта, мащане на офертата и т.н., т.е. напълно се доближава с договарянето дали по телефона или чрез регистрирането на графици чрез борсата, , да, действително без борсата, действително ще оскъпи малко търговията, но аз мисля и тук не споделям виждането на г-н Петев, че няма да има прозрачност, именно ще изсветли този вид пазар, тъй като цитираните от него проблеми на борсовия пазар ако не бяха там, а бяха през платформите на дружествата, никой нямаше да говори за тях. Именно по този начин през борсата се виждат и всички проблеми на пазара. И ще завърша с изразените притеснения относно Глава Мониторинг и контрол на Правилата. В КЕВР се работи за промяна в ЗЕ, както и в Правилата за търговия, свързани с правомощията на Комисията по изпълнение на Регламента Ремит. Все още Ремит оставя част от правомощията на националния регулаторен орган, санкциите и т.н., голяма част за националното законодателство, така че смятаме, че първата стъпка би следвало да е промяна в закона и като следваща стъпка доразвиване на законовите разпоредби в Правилата за търговия на електрическа енергия, затова и предложените тук разпоредби са изключително козметични, мога да ги нарека, и на второ място делегирането на права за мониторинг на пазара на „ЕСО“ ЕАД и борсата е в съответствие с насоките, които публикува АСЕР и с практиката на останалите европейски

страни, прилагачи Ремит. Само искам да завърша с изразеното от г-жа М. Кръстева становище. Подобно становище сме получавали при всяка промяна в Правилата за търговия, само искам да кажа, че достатъчно е говорено за нотариалната заверка на пълномощните, както и няма как да се ограничи доставчикът от последна инстанция да участва на борсата, тъй като все пак доставчикът от последна инстанция е част от свободния пазар, а не от регулирания пазар и цената по която купува не е регулирана. Доставчикът от последна инстанция може да купува изцяло от свободния пазар електроенергията и това е разпоредба на ЗЕ и ние няма как да я прескочим и да не позволим на доставчика от последна инстанция да участва на борсовия пазар.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Не виждам от работната група други желаещи за изказвания. Давам думата на Вас колеги, членове на Комисията, за въпроси и изказвания. Преди това само ще отбележа, че г-н Ремзи Осман ще завърши председателстването на заседанието, тъй като имам обществен ангажимент свързан с празника, за който спомена г-н Делисивков.

Р. Осман:

Заповядайте, от колегите...

С. Тодорова:

Правилата за търговия са един много важен и в същото време сложен документ, който урежда отношения между много страни. Имайки предвид някои от предложенията, които бяха дадени - Комисията да помисли, Комисията да прецизира, Комисията да отчете, искам да Ви обърна внимание, че в много държави Правилата за търговия са въпрос на договор между страните, а не се утвърждават от отделен орган. И в този смисъл достигането на съгласие между участниците на пазара е изключително важно, защото само адресирането към Комисията да помисли, Комисията няма как да удовлетвори всички страни. Примерно за обезпеченията и промените в този член, който касае прекъсването при неплащане на последната фактура. Чухме две противоречиви мнения. Комисията наистина си дава сметка, че е много важно потребителите да бъдат дисциплинирани и да заплащат консумацията независимо от това, че вече няма да имат отношения с някой. По стар български обичай ние гледаме с когото вече няма да се срещаме да не си изпълняваме договореностите. Така че още един пример за нотариалната заверка. Ами дори ЕРП-тата не можеха да постигнат съгласие помежду си дали трябва да има или не трябва да има. Защо адресирате въпроса към Комисията? Разберете се помежду си. След като има достатъчно аргументи за това нещо да отпадне или да бъде включено и то е работещо, така както призоваха и някои от изказалите се, дайте го като предложение. И за да завърша, не давайте предложения с пожелателен характер. Бъдете конструктивни и не заливайте Комисията с пожелания какво тя да свърши, а предлагайте наистина работещи текстове. Не отчитайте, че трябва да работи пазарът, а не съответното предприятие. И още нещо в тази връзка, извинявам се, че продължавам, но пак за ВЕИ-тата и препоръката да бъдат включени по някакъв начин. Смятате ли, че може да бъде направено без промени в закона? Ако не може да бъде направено, тогава, кажете как? Как Комисията чрез Правилата за търговия да реши въпроса без промени в закона? Да не си губим взаимно времето и усилията.

Р. Осман:

Други колеги искат ли думата? Не виждам. Аз се присъединявам към това, което каза колегата Тодорова. Има много случаи, когато наистина Комисията е затруднена с предложения и работните групи се затрудняват, но виждам в този случай, досега този процес върви в правилна посока. Оттук нататък предложенията, които ще ги получим от Вас, разбира се ние не можем да Ви ограничим, ако искате да бъдете полезни, това което

казаха колегите, максимално да се възползваме от възможността в рамките на закона и да гледаме като цяло не интереса на самостоятелното, на отделното предприятие. Убеден съм, че ще намерим най-правилното решение. Не виждам други колеги да искат да вземат думата.

След като установи, че няма други изказвания, Ремзи Осман, член на КЕВР, закри в 11:00 ч. общественото обсъждане, като напомни за 14-дневния срок, в който могат да се представят в Комисията предложения по разглеждания проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия.

На 07.12.2017 г. от 10:00 ч. ще се проведе закритото заседание за окончателно приемане на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия.

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-13-00-18 / 31.10. 2017 г.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
(С. Годорова)

.....
(Р. Осман)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

.....
(Г. Златев)

.....
(Е. Харитонов)

.....
(В. Петков)

.....
(Д. Кочков)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирали:

(А. Фикова - главен експерт)

(Н. Харбалиева - главен експерт)